

Vruchtbaarheidsstoornissen

Als een koe gekalfd heeft, komt de nageboorte er gewoonlijk binnen 6 uur af. Tussen de 6 en 12 uur noemen we het 'vertraagd' afkomen van de nageboorte en is het er na 12 uur nog steeds niet af, dat staat de koe aan de nageboorte. De kans hierop neemt toe als de koe een afwijkende partus (= bevalling) heeft gehad, bijvoorbeeld na heel zwaar afkalven. Andere risicofactoren zijn: meerlingdracht, vroeggeboorte, vitamine E/ seleniumtekort, een slag in de baarmoeder of melkziekte.

Bij de koe zie je vaak een stuk van de nageboorte uit de vulva hangen. Na enkele dagen komt hier een vieze geur vanaf. Over het algemeen worden de koeien hier niet heel ziek van. Als de nageboorte losligt, kan deze er voorzichtig uitgetrokken worden. Dit is echter meestal niet zo.

Nageboortepillen bevatten antibioticum. Ze kunnen mogelijk aanwezige bacteriën bestrijden, maar versnellen het afkomen van de nageboorte niet. Een koe die aan de nageboorte staat, heeft een grotere kans op baarmoederontsteking. Het is raadzaam de koe dagelijks te temperen, zodat je een baarmoederontsteking vroeg ontdekt. Dan krijgt de koe namelijk koorts. Meestal komt de nageboorte er na ongeveer 7-14 dagen vanzelf af.

Een acute baarmoederontsteking vindt in de eerste 14 dagen na afkalven plaats en noemt men ook wel roodvuilen. Er komt een rood-bruine stinkende uitvloeiing uit de vulva en de koe is duidelijk ziek. Ze heeft koorts, vreet minder en geeft minder melk. Nu heeft de koe wel antibiotica nodig. Raadpleeg het bedrijfsbehandelplan of de dierenarts voor de juiste behandeling. Koeien herstellen over het algemeen goed van een baarmoederontsteking, maar de vruchtbaarheid is vaak verminderd.

Om een baarmoederontsteking te voorkomen, kun je een aantal dingen doen. Het is de bedoeling dat een koe normaal kalft in een schone omgeving. Dit kan door het gebruik van een stier die niet te grote kalveren geeft, door een goede opfok van kalveren zodat de vaarzen goed ontwikkeld zijn en door een ruime en schone afkalfstal. Grijp niet in tijdens het kalven als dit niet nodig is en als het wel nodig is, zorg dat je zelf schoon bent. Door een juiste voeding en huisvesting in de droogstand kan melkziekte, mastitis, klauwbevangingen en aan de nageboorte staan voorkomen worden. Deze ziektes verhogen de kans op een baarmoederontsteking en moet je dus zien te voorkomen.

Een chronische baarmoederontsteking wordt ook wel witvuilen genoemd. De koe heeft wittige uitvloeiing, maar is verder niet ziek. De ontsteking in de baarmoeder zorgt er echter voor dat de koe niet goed opnieuw drachtig wordt. De koe kan behandeld worden met antibiotica in de baarmoeder (bijvoorbeeld metricure) of tochtig gespoten worden.

Bij verschillende ziektes in deze bundel hebben we al gesproken over verwerpen. Bij het verwerpen verliest de koe haar kalf. Een percentage van 3-5% wordt als normaal beschouwd. Het kalf sterft bijvoorbeeld omdat het een genetische afwijking heeft. Als meer dan 5% van de koeien verwerpt, kan er een bedrijfsprobleem zijn en is het belangrijk de oorzaak te achterhalen. De mogelijke infectieuze oorzaken voor verwerpen bij het rund zijn IBR, BVD, Neospora, Salmonellose, Q-koorts, Leptospirose, Listeriose, Chlamydia en Brucellose. Ook kan iedere andere ziekte die zorgt voor koorts, ook leiden tot verwerpen. Bij niet infectieuze aandoeningen kun je denken aan stress, vergiftigingen en voerfouten. Dit komt echter niet vaak voor.